

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, Zwolle; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Ds B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds J. G. Kunst, Arnhem; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marnefstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Ds D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Ds J. C. Bullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thuis, Zwolle; Dr J. Veidkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Broeckstraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goos.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentien: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

InHOUD: De historische Schriftbeschouwing. — Uit de Schrift: Onwetende bidders (Rom. 8:26). — Kerkelijk Laven: De oogen-groepsel. Enige aanvulling. Beurzen voor Hougaarsche Studenten. — Lit. en Kunst: Gekrokt Rist, door D. Noordam. — Het Boek van de Week: Christus langs den Indischen Heirweg. — Uit het Pol. en Soc. Leven: De Landbouw. — Opvoeding en Onderwijs: Gevaren van onsz' huidige Schoolwetgeving, III. — Zending en Evangelisatie: Samenwerkung. — Persschouw. — Kerknieuws.

DE HISTORISCHE SCHRIFTBESCHOUWING

De historische Schriftbeschouwing is opgekomen uit reactie.

Men heeft de zekerheid, dat de Joden al spoedig het Oude Testament hebben beschouwd als het Woord Gods, bekleed met absoluut gezag. Toen onze Heere Jezus oprad, heeft Hij steeds weder eerbied gevraagd voor de boeken des Ouden Verbonds. Hij heeft er het programma van Zijn werk uit afgeladen. Hij is gekomen om het te vervullen. Van Zijn lippen kwam het woord: Meent niet, dat ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te onthinden, ik ben niet gekomen om die te onthinden, maar te vervullen. Want voorwaar zeg ik u, totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één iota of één tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied. (Math. 5:17—18.)

De apostelen traden in het spoor hun door hun Goddelijken Meester gewezen. Waar ze predikten, daar sloten ze aan bij de Schrift. Meer dan één brief is vervuld met bewijzen uit het Oude Testament. Boeken als het evangelie van Mattheus en de brief aan de Hebreën, ontleenen voor een niet gering deel hun beteekenis, daar aan, dat ze het werk van onzen Heere Jezus Christus in verband zetten met wat God daarover in de oude tijden had gesproken.

Het spreekt vanzelf, dat de Kerk der nieuwe bedeeling in een en ander vond aangewezen, hoe ze had te staan zoo tegenover het Oude als tegenover het Nieuwe Testament. Het is hier niet de plaats om te spreken over de periode, die verliep, eer de Kerk er van doordrongen was, dat ze naast het Oude Testament een Nieuw had te belijden.

We gaan niet handelen, over wat eerst naast het Oude Testament als kanon, als Gods Woord met gezag bekleed, heeft gegolden. Vast staat, dat de Kerk omstreeks 200 na Christus behalve het Oude Testament ook een nieuw als kanon oerde.

Maar — de schaduwzijden gingen niet ontbreken. Nooit zal iemand de Schrift hoog genoeg stellen. Het is evenwel niet onverschillig, hoe hij haar waardeert. En hier sloopt ras het verkeerde binnen. Het Woord Gods had gezag, het gold, het had zeggingschap over leer en leven. Het kwam met den eisch, dat heel het menschelyk leven zou onderworpen zijn aan de Wet Gods. En men hoorde dien eisch, maar ging bij het zich onderwerpen daarnaan, zich losmaken van de wetenschap, dat de openbaring Gods was gegeven in de historie. Men verloochende in dit opzicht althans den oorsprong der Schrift.

De Schrift werd wetboek, aaneenrijging van losse artikelen. Men kon hier een greep doen of daar een greep. Als het maar in de Schrift stond, het was altijd goed en gezaghebbend niet alleen, maar ook in elk geval bruikbaar. Daarbij kwam althans bij de Alexandrijnen en die hen volgden, de allegorische verklaringsmethode. De Schrift had meer dan één, veelal vierderlei zin. En als een feit eerst letterlijk genomen en verklaard was of althans

erst de letterlijke verklaring was ondersteld, dan nam men het daarna allegorisch. Zoo kon van alles alles worden gemaakt en elke band met de historie gering verlaten. Zelfs de uitnemendste kerkvaders van het Westen hebben zich van de praktijken van eenigen Origenes niet weten vrij te houden.

De Middeleeuwen zijn voor de Schriftuitlegging van weinig betekenis. Doorgaans hielden men zich tot het verzamelen en naschrijven van wat door de kerkvaders was ten beste gegeven. Hoogstens kwam het tot een verder en fijner ontleden van wat eenmaal was gegeven. Maar tot een horen met verkeerde methoden kwam het zeker niet.

Ook hier bracht de Hervorming nieuw leven. Zij ging tot de bronnen, bestudeerde den tekst der Schrift in de grondtalen, en kwam met nieuwe exegese. Wie van de kommentaren der Middeleeuwen komt en Calvijn of Beza gaat lezen, voelt zich in een verfrisschend bad.

Voor den gang der Goddelijke openbaring hadden de hervormers alle oog. Zij zagen het verschulder bedeelingen en er was een ernstig poging om elk der Bijbelboeken te zien in den tijd, waarin het werd geschreven.

Toch werd in dit opzicht door de groote nietieggers van de zestiende en zeventiende eeuw het volmaakte niet bereikt. Leest men hun werken, dan wordt men zeer zeker getroffen door hun grote kennis van het verleden, van de klassieke oudheid, zoowel als van wat de kerkvaders gaven, maar men mist een ernstig zoeken naar het verstaan van de historische omstandigheden, die in den tekst tot uiting komen. Te veel wordt uit eigen tijd geredeneerd. Te veel wordt gegist naar dit of dat wat er achter lag. Te weinig wordt gelet op den samenzang der boeken, op het gehel van het geschrift. De reformatorische exegese is enerzijds te atomistisch, te analytisch, mist aan de andere zijde — 't is geen verwijt, dat haart in het bijzonder treft, 't raakt heel den tijd, waaruit ze stamt — de goede historische methode.

Een en ander werd in het vervolg noodlotig. De epigenen misten de kracht der oorspronkelijkheid. En zeer zeker, en dat was het voornaamste, handhaafde men de Schrift als het Woord Gods. Maar wat vroeger ook bij het gebrek aan juist historisch inzicht door genialiteit vanzelf in orde was gekomen, dat wist men nu niet meer te bereiken. En weer werd de Schrift wetboek, verzameling van bewijsplaatsen voor de leerstellige godgeleerdheid. Er kwam doode orthodoxie.

Zoowel het piëtisme als het rationalisme kwamen in het geweer. Maar geen van beide bracht het tot een goede methode. Het piëtisme was tevreden, als het vroom gemoed stichting vond in en door het Woord van God, het rationalisme ondermijnde in zijn loochening van het bovennatuurlijke het gezag van de Heilige Schrift als Goddelijke Openbaring.

De negentiende eeuw scheen uitkomst te brengen. Zij leerde historisch werken, zij leerde nauwkeurigheid. In dit opzicht ging men met reuzenschreden vooruit. Elke gissing, elk vermoeden, dat niet op bronnen, op materiaal, op feiten steunde, was uit den booze. Opgravingen in alle plaatsen, waar de oude culturen hebben gebloeid, betere bestudeering van lang bekende teksten, grondiger studie van de oude talen, bracht ook voor de uitlegging der Heilige Schrift allerlei winst. Men leerde haar zien in haar tijd.

En toen scheen het gevonden! Welnu, neem dan de boeken van Oud- en Nieuw Testament, ook als document uit de oudheid. Zie ze en behandel ze, gelijk ge het alle schriften uit het verleden doc. Ze behoren tot de historie, bestuder ze naar de historische methode en ze zullen u worden ontsloten.

Het sloeg in, het scheen vanzelf sprekend. De Bijbel geen wetboek meer of verzameling van bewijsplaatsen, louter een verzameling van boeken uit het verleden en dus naar de methode voor zulke boeken geschikt, te onderzoeken!

F. W. GROSHEIDE

UIT DE SCHRIFT.

Onweidende bidders.

Engelijks komt ook de Geest onze zwakheiten mede te helpen, want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort.

Rom. 8:26

Er is een zuchten der gelovigen die het volle kinderschap willen ontvangen in de erve der heiligen in het licht.

Er is een zuchten der schepping die in barnevood is, vol geheimzinnig maar sterk verlangen naar de verlossing.

Maar daar is ook een zuchten van den H. Geest zelf in het hart der gelovigen.

Wat is óók een zuchten om heerlijkheid.

Het geschiedt op heilige, volmaakte wijze.

Even volmaakt als de voorbede van Christus; Vader, ik wil dat waar ik ben ook die bij mij zijn die Gij mij gegeven hebt, omdat zij mijn heerlijkheid mogen aanschouwen.

In deze voorbede ligt onze kracht en onze troost.

Of onze zekerheid dat de heerlijkheid komt.

En dat wij tot die heerlijkheid, in die heerlijkheid komen.

Want als wij klagen: zal God het zuchtend streefje horen? Zal Hij ons zwakke zuchten horen?; daar zullen we toch nooit durven zeggen dat de Heere verhoering weigeren zal aan het gebed des H. Geestes.

En die verhoering betekent heerlijkheid. Voor Christus.

Maar ook voor al de zijnen.

Die Geest nu komt allereerst onze zwakheiten mede te helpen, want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort.

Houd dus moed, strijder in het gebed. De hemel helpt u. Christus is uw Voorbidder daarboven, de H. Geest uw Meebidder in uw hart.

Maar dan moeten we beginnen met te erkennen dat wij niet weten wat wij bidden zullen gelijk het behoort.

Dit is een zeer vernederende bekentenis.

Niet alleen dat wij vol zwakheden zijn in ons bidden, maar wij zijn ook zonder klare, geestelijke kennis van wat wij bidden zullen.

Kennis is macht. Onkunde is onmacht. Is er nu droever toestand denkbaar: zwakheid en onkunde hand aan hand?

Paulus doelt hier volstrekt niet alleen op ongeoeften in de heilige kunst des geloofs. Hij sluit er zichzelf bij in, in weerwil van al de rijke gebedsgaven die hij ontvangen heeft.

Doch, is dit niet in tegenspraak met wat hij tegen gezegd heeft over het hartgrondig en geloovig zuchten der kinderen Gods, die met ijzaamheid de heerlijkheid verwachten?

En dan, Christus heeft ons toch teer en bidden, zoodat wij wel degelijk weten wat wij vragen moeten.

Ge begrijpt dat de Apostel hier geen algemeen regel stelt.

Hij doelt op de toepassing daarvan op al de onderscheidene noden, waarvoor het leven ons plaagt.

Wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk

ure gemene
w is zeker
den meer
a van rent
oden veroor
de Kerk
Heider en
arbeid onder
ordt en die
te belang is,
er gemeente
den, die hier
tal van hen
ng van enke
kerklike in
door kan de
rentebedeling
u, ouze Kerk
el ontvingen
arbeid onder
h-Indië, maar
er tweede
instandhouding
en anderen
in Semarang
el zeer klein
Hollandsche
van een kerk
in UW kerk
swaarlijk kan
fonds van de
ndische Kerk
en, een eigen
t bij voorbaat

Gereformeerde
rang.
Praeses.
S. Scilla.
gel.
a door Indië
den toestand
stante voldo
niet zeer wa

is en wordt
voor de waar
overigens mag
der Neder
in Nederland
electroprijs

Synode der
in Nederland
de verstroede
erlandsch bus

BARNEVELD
APIER
RSFOORT

LANGRIJKE
DRUKKEN

verscheen:

IAGOGISCHE
GINSELEN

DOOR

. BAVINCK

ERDE DRUK —

formaat — 107 pag.

1.70 — Geb. f2.70

rekenen zijn onz

oor alle opvoede

en onderwijzen

en predikanten

van Knaben-

vergaderingen

en geschoolonderwi

kortom allen, die

zij hebben te leide

rornen, dienen te

ennis te nemen val

oeken.

TGAVEN VAN

KOK TE KAMPEN

te adverteeren.

zaak rendearen